

ORSZÁG

VILÁG

Tartalom:

93-0 — ez a Népszövetség eredménye.

Automatikus válóper.

Zsarolásból elégtelen!

A város mostohagyermeké az aradi tudóstanatórium.

Hogy aránylik Thomas Mannhoz — Simon Magda.

Kéjutazás Spanyelhonban.

Prostituáltak rejtettek el egy otthonról megszökött urilányt.

Őszinte beszélgetés Pluhár István riporterkirállyal.

„Jehova Tanúi” veszedelmes eszméket terjesztenek Ardeal-ban.

Bridzsparti közben is megtörténik, hogy mindenki lépik egyet, — sőt ballépik egyet.

Őrület, hogy Sárosi Gyurkának még nincs szobra.

Elindult egy élet az iskolapadtól a törvényszéki tárgyalóteremig.

A sorsjegy csak annak hozhat szerencsét, akinek a tulajdona.

Önagysága helyrebillentette lelki egyensúlyát.

Ne siettessük az automata központot.

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak.

Világzemle híradó.

SCHUTZ
POÉSTÓ
NAGYÁRULHÁZA

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

Politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti országos riportlap

Főszerkesztő: GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott kiadói hivatali megbízottak:

Hegedüs Béla	București
Gózon Károly	Cluj
Geller Endre	Timișoara
Neuman László	Oradea
Krausz József	Satu Mare
Berkes Andor	Tg. Mureș
Dietrich Gusztáv	Brașov

Bizományi vezérképviseltek:

R o m á n i a: Slova S. A., Oradea

Csehszlovákia: Lipa, Bratislava. Rucova ul. 8.

Jugoszlávia: Literaria Lapterjesztő Vállalat, Subotica.

Magyarország: Central, országos hír- és könyvterjesztő vállalat, Budapest VI., Nagymező u. 68.

Olaszország: S. I. Rudolf Mosse Milano, Via Durini 51.

Előfizetési árak:

Egyes szám ára 20 lei

Jugoszláviában 5 dinár

Magyarországon 60 fillér

Csehszlovákiában 4 c. k.

Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető irodára is feladhatók. A hirdetések díja szövegdalton 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzetem-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegdaltoni részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizeteti közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

București-i szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Lipsani No 74.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**

Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon: 525.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8 — 12-ig. d. u. 4 — 6 ig

Nyomda: Lovrov & Co., Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Tel.: 434.

ez a Népszövetség eredménye

(CLUJ.) Az eredménytelenségek nagy hivatalában ismét tanácskozásra ültek össze sorrendben immár a kilencvenharmadikra azóta, mióta Európa

az ágyucsövek és emberek millióinak szállt el földi porhüvelyéből az élet. A nagy ujságok és a diplomácia okvetlen szükségességének zászlóhordozói ismét nagy feladatokról beszélnek, nagyszerű tervek megvalósításáról, amik mind-mind a Népszövetségben keresztül várják megoldásukat és a polgárok milliói lélekzetfojtva fogják lesni a kiváló politikusok felszólalásait, azokat a gyönyörű szóficamokat, amiknek végeredményében legalább is az eddigi tapasztalatok szerint semmi hasznát se vette a világ.

Bizony nem vette, mert hiszen mit tagadjuk, egyetlen olyan kérdést sem oldott meg, ami az órlási többséget: a szenvedő százmilliókat érdekelte volna. Nem mutathat fel egyetlen olyan eredményt, amivel immár közel husz éves fennállását igazolhatná.

Mint mindig, így most is azzal a nemes nekilendüléssel indult meg a kilencvenharmadik ülésszak, hogy most azután megmutatjuk. Letisztítjuk eddigi eredménytelenségünk foltjait az elkövetkező és most már tényleg boldogító határozatokkal, melyek előtt, — majd ha a szakbizottságok és különböző szervezetek retortáin keresztül átdesztillálódtak — sápadtan fog hasra esni a világ.

Mert most elintézésre kerül az abesszin-ügy, amit közben már ugyanis alaposan elintézett a nemes halogatás alatti idő, azt a kis spanyol problémát is ad-acta teszik,

Fény a reklám ünnep!ő ruhája

mert remélhetőleg, mire átszakvizsgálódik, addig Franco, vagy Caballero már úgy is fait accomplit elé állítják a földiekét, a benemavatkozás ellen is tiltakozás lesz, ami ugyan fölösleges,

Azután ott a bolsevizmus kérdése, amivel csinján kell bánni, mert míg az a levegőbe lóg, addig nyugodtan dolgozhatnak és arathatnak a Skodák, Kruppok és Schneider Kreuzot-ok, no a reprezentációs különalap és végül az a bizonyos reformkérdés, ami már nem is kérdés, mert csak 18 állam küldött javaslatot és 52 van, amíg a hiányzó 34 befut, addig pedig várni kell...

Nem, azt igazán nem mondhatja senki, hogy nincs program, ugyebár. Nem, ezt nem teheti senki, csak egy icike, picike kérdést tehet fel, hogy a Népszövetség husz éves fennállása óta megtudja-e végre állapítani, hogy miért kellett 1914—18-ban tizenhárommillió embernek elpusztulnia, miért bámult fel üvegesedő szemeivel annyi halott az égboltozatra, azért, hogy ez a tehetetlen, de nagyszerű szervezett életre keljen,

Azért, hogy ismét előlről kezdjük?

(nyt.)

— A „vasárnapi éltrend” és az „üzemnap éltrend” közötti nagy különbségre be kell rendezkednünk, mert a helyzetben jelenleg nem változtathatunk. („Nationalzeitung”, Essen).

— Mint a nép türelméről, személyi szabadságról, önkormányzatról és szomszédainkkal való jó barátságról alkotott legmélyebben belénkgyökeredzett meggyőződésben nevelkedtünk fel és ezek az alapvető elvek határozzák meg a többi nemzettel szembeni állásfoglalásunkat. (Hull, amerikai külügyi államtitkár).

— Ha azt akarják, hogy a munkásság a rend és béke irányában tömörüljön, akkor a munkaadóknak be kell tartaniok aláírott szerződéseiket és meg kell érteniök a hozott mérsékelt áldozatokat. (Vincent Aurioi, francia pénzügyminiszter).

— Anglia, mint szikla áll a viharban és ha Angliát szerencsétlenség éri, akkor a világ elveszti minden reményességét. (Swinton, angol légi közlekedésügyi miniszter).

— Egy bizonyos: a nürnbergi beszédek a bizonytalanságnak és tájékozatlanságnak új elemeit vitték a nemzetközi politikába. (Le Temps).

— Németország téved, ha azt hiszi, hogy Anglia a kommunizmus kiirtásának érdekében Európában egy antidemokratikus blokk kialakulását elősegíti. Anglia csak akkor lesz hajlandó engedékenységet mutatni a német gyarmati kívánságokkal szemben, ha Németország visszatér a nemzetközi intézmények keretei közé és cselekvőleg lemond a háborúról, mint politikai eszköztől. (The Times).

Automatikus válópör

A szerkesztőségi pösta, tessék elhinni, nem a legkollemesebb olvasmány. Az emberek közül nagyon sokan annyira egyedül maradnak az életben, hogy nincs kinek elpanaszolniuk keserveiket. Szívüket ezért egyre többen öntik ki a különböző ujságok szerkesztői előtt, akiknek az íróasztala, vagy még inkább a papirkosara ezer és ezer panasz, sóhaj, ábránd és tervezgetés koporsója, sőt temetője lesz.

Amilyen sok a vád és keserűség az ismeretlen olvasók leveleiben, olyan ritka a gyakorlati ötlet, érdekes gondolat, vagy éppen közérdekű koncepció. Középkorú uriember tehát, mint a kevés kivételek egyike, feltétlenül számot tarthat rá, hogy a nyilvánosság elé vigyűk nemcsak panaszát, de megoldást követelő indítványát is.

Középkorú uriember elmondja, hogy 15 év előtt nősült, 25 éves korában. Néhány hónap után már kénytelen volt lemondani a házaselet örömeiről. Azóta különváltan él és pontosan fizeti a bíróság által megállapított ideiglenes nótartási díjat. Véleménye szerint ugyan felesége tette tarthatatlanná a házaseletet. De azért *lázongás nélkül tesz póstára minden elsején háromezer leit*, mert megér neki annyit a felszahadulás érzése. Öt év előtt azonban megszeretett egy urileányt, akit nem vehet feleségül, mert

különváltan élő felesége semmiképpen sem hajlandó törvényes formában is elválni.

— 15 esztendeje láttam utoljára volt feleségemet — *panaszolja a Középkorú Uriember. Bold. Clujly Chossu Uidvartól Libragy Clujly* — *igazi szerelmet is közömbösíti. Az én eszemben ez a tizenötször 365 napi távoltság még a keservesen fájdalmas emlékeket is elmosta. A mi házasságunkból nem maradt más, mint én: az alperes, aki havonta háromezer leiket törleszt a pernyertes felperesnek. Semmi érzelem, semmi emlék. Talán meg sem ismernénk egymást az uccán... A feleségem mégsem akar elválni. Ügyvédemnek indokolásképpen csupán annyit mondott: az a nő pukkadjon meg, de én nem válok.*

Középkorú Uriember levelének további része volt felesége és az egész női nem ellen olyan jelzőktől hemzseg, amelyek nemcsak a gyengébb nem becsülését, de a jó izlést is sértik. Viszont feldult idegállapotának kicsengése már ismét logikus; annyira, hogy illik felette elgondolkodni. Indítványa szerint ugyanis bizonyos ideai állandó különélés után a bíróságnak *automatikusán kellene kimondani a válást*; mert 10 év után például már semmiféle remény, de valószínűség sincsen a különváltan élő házaselek kibékülésére és a házaselet helyreállítására. Így tehát az egyik fél konok makacssága, szeszélye, vagy rosszindulata jog és cél nélkül akadályozza meg a másikat, hogy új otthon, új családot alapíthasson, a szülői érzés gyönyörűségének részese lehessen. Ez az állapot pedig nemcsak a családi élet nyugalmas fészekbiztonsága után vágyódó ember szempontjából tarthatatlan, de *szembe helyezkedik az állam érdekeivel* és a polgári társadalom erkölcesével is. Az asszony, akitől 10 év után sem hajlandó elválni különváltan élő férje, csak a törvény megkerülésével és az erkölcsi világtrend kijátszásával találhatja meg helyét egy férfi mellett, akibe

pedig fizikai erők vonzzák. Ugyanigy a férfi, aki különélő felesége miatt nem alapíthat családot, nem veheti el kedvesét, akinek a gyermeke sem születhetik meg, vagy csak a törvényen kívül, — szintén kénytelen szembe helyezkedni a társadalom rendjével. Mindebből csak könny, szenvedés, szerencsétlenség születik, amelyet el lehetne kerülni, ha a parlamentben törvényre emelnék Középkorú Uriember indítványát, az automatikus válást illetően, 10 évi különélés után. Ez a gyengébb fél érdekeit sem sértené, hiszen a nő nem maradna anyagi támasz nélkül, mert a férfi tovább is köteles volna fizetni a tartásdíjat.

Az automatikus válás problémája minden esetre felmerült, foglalkoztatni fogja előbb-utóbb a törvényhozást is. Alig kétséges, hogy ugyanolyan, vagy legalább is hasonló vihar kerekedik majd körülötte, mint annakidején az egyházjogi törvényjavaslat nyomában, mely törvénybe iktatta a polgári házasságot. Abban a pillanatban, mikor a pap helyét az állam tisztviselője foglalja el és a holtomiglan-holtodíglan kimondásakor völegény és menyasszony számolt vele, hogy házasságukat, ha nem tudnak együtt élni, ugyancsak az állam tisztviselői felbonthatják: a lehetőséget is meg kellett volna teremteni, hogy szükség eselén, ha az arra hivatott hatósági kezegek indokoltnak tartják, élhessen jogával az egyik fél, abban az esetben is, ha a válást a másik minden észszerű ok nélkül ellenzi. Tíz évi különélés után nem lehet megakadályozni senkit, hogy újra próbálja, ami nem sikerült: megkeresni a boldog életet, mely a híres sláger szerint is csak párosan szép. De ez a páros élet zavartalan és termékeny csak úgy lehet, ha a törvény szentesíti. Ezt pedig, igaza van Középkorú Uriembernek, nem akadályozhatja az idők végtelenségig semmiféle szeszély és macacs rosszindulat.

L—n

— Csak egy útja van a modern háboru emberesebbé tételének: a háboru megakadályozása. (*The Observer*).

— Maga az egyszerű tétel, hogy a két államnak egy népe van, amennyiben a német nép alatt csak a nemzeti szocialisták értendők, egyáltalán nem nyújt lehetőséget az ausztriai nácik számára, hogy az állammal együtt működjenek, annál kevésbé, mert az állam eszméit sem meg nem értik, sem nem akarják megérteni. (*Kärtner Tagblatt*).

— Az erőszak szele söpri végig a világot, azonban Belgium számára sem az egyik, sem a másikoldali diktatura nem megoldás, általában belga megoldást keresünk és nem külföldről importáltat. (*Van Zeeland, belga miniszterelnök*).

— Az a mód, ahogyan az angol sajtó nagy része a német gyarmati kivánságokkal szemben állást foglalt, kiválóan megmutatja azt a zavart, amit Londonban a német gyarmati követelések pontos meghatározása keltene. (*Frankfurter Zeitung*).

— A londoni kereskedelmi életben máris érezhetők a spanyol polgárháboru kihatásai, különösen a keztük ára emelkedett. (*Daily Telegraph*).

Zsarolásból elégtelen!

(ARAD). — Kétségkívül mi, hivatásos szakmabeliek, hírlapírók és lapkiadók, felelőséggel tartozunk érte, hogy elkövetkezhetett a napi és hetiszenylapok letagadhatatlan konjunkturája. A mi időnkben

**ujságíró egyetlen sem kereshetett másért,
mint a munkájáért, a betükért, melyeket leírt.**

Mindezen túl poggyász nélkül senki sem ülhetett le a szerkesztőségi íróasztalhoz. Ez a poggyász lehetett szerény: akárcsak egyetlen vers vagy értelmes cikk, de feltétlenül lennie kellett. Aki nem volt a betű szerelmese, nem lehetett hírlapíró.

A háborus korszak minden igazi értéket elpusztított, vagy legalább is devalvált. A változott erkölcsi felfogás tette lehetővé, hogy

az ujságíró egyuttal ügynök is legyen.

Igy született meg napilapoknál az első közgazdaságirovatvezető, aki nem csak írt, de üzletet is csinált a saját hatáskörében. A lapkiadók természetesen tudomást vettek munkatársaik ilyen arányú jövedelmeiről, s annak fejében, hogy a külön keresetet megtúrták, leszállították a fizetésüket. Így születtek aztán sorjában a törvénytörő rendőrségi rovatvezetők a városi hírlapok, stb.

Igen, így született meg a rovatvezető: a hírlapíró, aki elsősorban ügynök és csak azután ujságíró, aki

cikkeivel a maga üzletszerzői munkáját támogatja.

Mint hogy pedig a rovatvezetők jövedelme sokszorosan meghaladta a náluk esetleg sokkal képzetesebb és különb kollégáikét, nem csak szalonképeessé váltak az ujságíró-társadalomban, de irigylésre, sőt utánzásraméltó mintaképpül emlegették őket. S mert szükségszerűleg közvetlenül érintkeznek a maguk szakmájának polgári rétegeivel a közvélemény bennük látja az ujságíró típusát és

utánuk ítéli meg az egész ujságíró-rendet.

A polgári kívülállók csak azt látták, hogy a rovatvezetők jól keresnek, érthető tehát, hogy megpróbálták rovatvezetői állásokat szerezni, meglevők hiányában kreálni a maguk számára. Hogy nem tudtak írni? Ezt az akadályt könnyen legyőzhetőnek tartották. Majd valamelyik skribler megírja helyettem, — gondolták és igazuk volt, mert minden szerkesztőségben — még a hetilapoknál is — tartanak egy írástudót, aki

olcsó pénzért elfogadható formát ad a rovatvezető urak, vagy a két elemít végzett, akvizitőrökből avanszált hetilapszerkesztők anyagának.

Éppen Timișoarán tartóztattak le az elmúlt napokban egy ilyen szerkesztőt. Nem kétséges, hogy

egyetlen sort sem irt le működése során lapjába.

Mégis bizonyos, hogy a lap kiadótársai jobban fájlalják elvesztését, mintha attól a profzionista kartásunktól kellett volna megválniók, aki a „szerkesztő” ur információit épkezláb mondatokba sorakoztatta. Mert irni még mindig többen tudnak Timișoarán, mint üzletet hozni a lapnak...

Szakmai szempontból némi kárörömmel látjuk eltűnni a „szerkesztő” ur bizonyára markáns alakját a vizsgálóbíró ajtaja mögött. Amilyen gonosz emberek vagyunk örülünk, hogy kipattant ez a zsarolási manőver. Mert ha még néhány évig tart a „szerkesztő” ur dicsősége, nem lehetetlen, hogy annyira megerősödött volna pozíciójában, hogy a felállítandó újságírói kamara, — mint tekintélyes kartársat — bevásárolta volna a fegyelmi bizottságba. Tessék elképzelni, hogy milyen könyörtelenül szigorú bírója lett volna kartársainak a „szerkesztő” ur!

Bullinger Teréz

**továbbra is vállal 2 leiért
gallérmosást és vasalást**

Strada Consistorului 35 szám

Kapu alatt jobbra az első ajtó

Mindenki érdeke, hogy megrendelője legyen a városi jéggyárnak mert csak így biztosítja magának a szükséges műjég mennyiséget. Garantált kitűnő minőség, vízvezetéki vízből készült jég. Pontos kiszolgálás a nap minden órájában. Arad Telefon 24 25 szám.

— Schweiz iskolapéldája annak, hogy nem a faj alkot egy nemzetet. (*Bourbon, a Nemzetközi Újságírószövetség diszelnöke*).

— Németországnak ma engedményeket tenni a gyarmati kérdésben, veszélyes volna. (*The Times*).

— Mindaddig, amíg az egyház fegyvertelenül ki lesz téve az ujpogány mozgalom támadásainak... addig mindenesetre nehéz a németországi egyházpolitikai helyzet jobbrafordulását remélni. (*Grazer Volksblatt*).

— Egy millió fontért nem csinálnám még egyszer végig. (*Markham repülőnő, óceántrepülése után*).

A város mostohagyermek

az arad-i tudószanatórium. — Több figyelmet és áldozatot kíván ez a fontos egészségügyi intézmény

Arad nem tudja eléggé megbecsülni a maga igazi értékeit sem emberben, sem intézményekben. Ilyen messze földön irigylet értéke ma már a tudószanatórium és ilyen

emberértéke dr. Siartau Pavel,

a sanatórium kiváló, emberbaráti munkásságának jelentőségétől áthattott igazgató-főorvosa.

Talán soha még intézmény fejlődése és jelentősége nem kapcsolódott oly szorosan és szétválaszthatatlanul egyetlen ember személyéhez, mint az arad-i tudószanatórium esetében. Csak az tudja igazán értékelni azt az önzetlen munkásságot és küzdelmet a hatósági közönnyel és kicsinyességgel, amit *Stuartau Pavel dr.* a tudószanatórium élén kifejt, aki látta, hogy miből fejlődött ki voltaképpen a tudószanatórium a mai nagyjelentőségű közegészségügyi intézménnyé és aki tisztában van azokkal a nehézségekkel és anyagi akadályokkal, amelyekkel meg kellett küzdenie.

Egyetlen más betegség sem követel annyira különleges kórházi ellátást és gyógymódot, mint a tüdőbaj.

Eltekintve az egyes sebészeti beavatkozásoktól, rendszeres kórházi gyógykezelés tüdőbajosok esetében szóba sem jöhet. Az arad-i tudószanatóriumnak nincsenek önmagától adódó kedvező körülményei, mindent, ami a betegek kedvező ellátását és életkörülményeit biztosítja emberkéznek kellett megteremtene. És ma már

messze vidékekről, távoli megyékből keresik fel a betegek az arad-i tudószanatóriumot, amelynek jelentőségét csak az érti meg igazán, aki tisztában van azzal, hogy például a százezer lakósu Timișoara-nak ma sincs még tudószanatóriuma

és így az egészségtelen fekvésű Banat tüdőbetegeinek jelentékeny része az arad-i tudószanatóriumban nyer elhelyezést.

A feltűnően tiszta sanatóriumi folyosók és betegszobák, a meglepően bőséges és kielégítő ellátás és a költőlességtudó ápolói kiszolgálás mind a szigorú és lelkiismeretes felügyeletet árulják el. *Siartau dr.* nem csak a betegek vizsgálatának és gyógykezelésének terhes munkáját végzi el öröszlárnészben, ami már maga rendkívül fárasztó és lekötő feladat, tekintve a sanatórium közel száz állandó betegét, hanem mint egy gondos gazdának,

figyelme kiterjed a sanatórium ügymenetének legaprólékosabb kérdéseire, legkülönbözőbb szempontjaira is.

Ezért van az, hogy betegek amennyire szeretik és tisztelik az igazgató-főorvost, annyira respektálja a sanatóriumi személyzet.

Közel száz beteg állandó megfigyeléséről és gyógykezeléséről van szó

és *Siartau* dr.-nak csak nagyon csekély és szükreszabott segítség áll rendelkezésére.

A tüdőszanatórium hosszú éveken át a város kezelésében állott és
a mindenkori városvezetőségek mostohagyermeké volt.

Számtalanszor szóbakerült új repülőterek létesítése, új tisztviselőtelepek és új parkok megalkotása, arra azonban nem gondolt a város, hogy a tüdőszanatórium részére egy a mainál megfelelőbb, egészségesebb és barátságosabb terület ajánljon fel.

Siartau Pavel dr. ma már egyike az ország nagyon is kevés szömu vezető szaktekintélyeinek a tüdőgyógydszat terén

és egy modern, új szanatórium létesítése, ahol képességeit teljes mértékben kifejthesse, Arad szimptomájából is nagy jelentőséggel bírna. A városvezetőségek üléssein és a napisajtó hasábjain sűrűn emlegetik, mint távoli álmat „Arad, fürdővárost”, ahelyett, hogy meglévő és csak támogatásra, fejlesztésre szoruló igazi értékeink a város érdekében való felhasználására és propagálására gondolnának.

Az arad-i tüdőszanatóriumnak van még egy egészségügyi szempontból igen nagy jelentősége:

hozzászoktatta és lassan hozzászoktatja a falusi lakosságot is ahoz, hogy tüdőbaját kezeltesse.

Eddig faluhelyen a tüdőbajt nem tartották gyógyítható betegségnek, vagy kilábolt belőle valahogyan a falusi ember, vagy pedig — ami gyakoribb volt — belepusztult. Ezenkívül a falusi lakosság nem ismer-te fel a jó levegő és a bő táplálkozás és a tüdőbaj gyógyítása közötti kapcsolatot. Erről most a szanatóriumi gyógykezelés közben felvilá-gosítják és rászoktatják az egészségesebb életmódra. az arad-i tüdő-szanatórium ezen a téren valóságos népmentő munkásságot végez. Sajnos, azonban az anyagi eszközök igen csekélyek, a szanatórium állandóan zsufolva van és sok beteget az anyagiak hiányában nem tudnak felvenni.

Siartau Pavel dr. az anyagi nehézségek ellenére valóságos csodát művelt a tüdőszanatóriumban. Ma már szépen parkirozott részek, tra-ka virágágyak, nyílt fekvőpavillon, rádióhangszóró segítik elő a beteg gyógyulás szempontjából nélkülözhetetlenül fontos, jó hangulatát. A ragyogóan tiszta konyhát nemrégiben különálló épületrészben helyez-ték el. Külön, modernül berendezett pavilonban történik a betegek klinikai vizsgálata: ugyanitt van az új, impozáns röntgengép és a töb-bi modern, kórházi felszerelések is.

Az arad-i tüdőszanatórium komoly értéket jelent. Ez a város azonban soha nem tudta eléggé megbecsülni a maga igazi értékét.

R. I.

— A német színházak jelenleg a fordítások konjunkturáját élik: majd minden színháznak meg van a maga háziköltője, aki a világ-irodalom remekait újból lefordítja. (*Völkischer Beobachter*).

— Ha az afrikaiakat az európai sakkjáték figurájaként akarják felhasználni, akkor csak annyit mondhatunk: El a kezeket Afrikától (*I. H. Hofmeyr, a Délafrikai Unió belügyminisztere*).

Plágiummal vádolnak

világhírű írókat, — majd csak elbirom én is ezt a vádat — mondja Simon Magda

Bűnbánó szívvel ismerjük be: hogy ez a két név így egymás mellé kerülhetett, azt mi idéztük elő.

Az Ország Világ cikke, amely **ugyszólván** szószertinti azonosságot állapított meg **Simon Magda** oradea-i ujságíró **egyik** aláírt közleménye és **egy** régebben megjelent ujságcikk **között**, nagy port vert fel **ugyszólván** az egész

Foglalkoztak a kényes ügygel a pesti lapok is. A közvetlenül érintett **Társadalmunk** főszerkesztője, **dr. Klár Zoltán**, a kiváló magyar publicista levelet intézett Ardeal-ba az izléstelen plágiumüggyel kapcsolatosan. **Simon Magda** cikke ugyanis, mint megírtuk, előzőleg a **Társadalmunk**-ban látott napvilágot.

Klár Zoltán dr. levelében minden kétséget kizáróan megállapítja, hogy jelen esetben csakugyan publicisztikai plágiumról van szó: **a két cikk ugyszólván sor szerint azonos és — mint a neves publicista megállapítja — „ami kimaradt belőle, az is a cikk rovására maradt ki”.**

Zucker bleibt zu letzt!

A plágiumüggyel kapcsolatban az utolsó szó jogán a súlyos gyanú középpontjában álló **Simon Magda** is nyilatkozott.

Az oradea-i ujságíró mindenekelőtt azzal védekezik, hogy a szóbanforgó cikket az ő tudta nélkül látták el névaláírásával. Egyben **Klár Zoltán** dr.-t rosszulinformáltsággal gyanúsítja, akinek tényleg más elfoglaltsága is van, mint **Simon Magda** ujságírói műhelytitkaival törődni. A nyilatkozat következő része azonban váratlanul energikus és önérzetes hangot üt meg.

„Az ellenem koholt „plágium” vádat Thomas Mannal, Indig Ottóval és sok mással egyetemben én is ki fogom bírni” — írja az oradea-i ujságíró nem kis meglepetésünkre.

...Thomas Mann, Indig Ottó és Simon Magda... Ilyen hatalmas hármast még egyetlen olimpiai verseny sem látott!

Égészen valószínű, hogy **Thomas Mannt** és **Indig Ottót** soha sem fogja egy fejezetben emlegetni az irodalomtörténelem. Még plágiumügyeik kapcsán sem. Ami azonban **Simon Magdát** illeti, mint ebben a névsorban harmadikat?... A nagy német író bizonyára boldog tudatlanságban él és nem is sejtí, hogy váratlanul és akaratán kívül **Oradea-n**, mint alibi-tanu szerepel.

Elismerjük, hogy a nyilatkozatnak ez a része a jó oradeaiak-nak szól, az ismerősök és rokonok seregének, akik előtt Simon Magda azt igyekszik bizonyítani, hogy

Thomas Mann és az ő plágiumesete körülményeiben pontról-pontra egyezik.

Kedves Simon Magda, higgye el, tulságosan szerénytelen a védekezése.

„Thomas Mannal, Indig Ottóval együtt én is...” írja Simon Magda, aki jól tudja, hogy ez a mondat voltaképpen oiyasmit fejez ki, hogy

„Thomas Mannal és a többi világhírességekkel együtt én is el kell, hogy viseljem ezt a vádat...”

A Thomas Mann „József” című regényével kapcsolatos plágium-vádról beigazolódott, hogy „ab ovo” nem lehet igaz. Indig Ottó plágiumügye még nincs tisztázva. Simon Magda azonban kétségtelenül lemásolta a **Társadalmunk cikkét.**

Mindezt csak úgy megjegyztük a legeslegutolsó szó jogán, — ha már ebben a kínos ügyben miénk volt a legeslegelső szó!

Francisc Engelhardt

szücs és szőrmefestő.

STRADA EMINESCU 1 szám.

Elvállalom kifakult divatjamult szőrmék és bundák átfestését, átszabását a legujabb modellek szerint. Speciális gépelmmel szőrmét nyirok és vasalok.

Festek bőrkabátot, keztűt és mindenféle bőrárut mindenféle színre.

— Az amerikai snob legnagyobb becsvágya, hogy lehetőleg alacsony autószáma legyen. (*Newyork Times*).

— A francia—lengyel szövetség megújítása mindkét kormánynak Berlinnel és Moszkvával szembeni politikáját illetőleg megnöveli cselekvési szabadságát. (*Le Temps*).

— Németországban senki sem táplálkozhatik kedve szerint, még az étlapot is a birodalom érdekeinek szolgálatába kell állítani. (*Franz Wiertz tanár a „Volksgesundheitswacht” című berlini folyóiratban*).

— Inkább valamennyien ellenállunk a egdurvább terrorcselekményeknek, semhogy a cionista célokat feladjuk. *Elieser Kaplan, a zürichi női cionista viládkongresszuson*).

— A szociális kérdést Spanyolországban soha nem tekintették komolyan, annál kevésbé igyekeztek megoldani: kétségtelenül itt és nem politikai területen rejlik a kulcsa a jelenlegi borzalmas eseményeknek. („*Salzburger Chronik*”).

Kéjutazás Spanyolhonba

(Timișoara). A történelem a multban is produkált hős asszonyokat, de mik ezek a legendás nagyasszonyok Jákó Annyhoz és Bosnyák Ivánnéhoz képest? Száj-, szem- és fültátva olvastuk a budapesti *Reggel* egyik legutóbbi számában *Gadlné Jákó Anny* és *Bosnyákné* hősi kalandjait véres Spanyolországban.

A két hős asszony a következőket mondta a *Reggel* munkatársának:

— *Barcelonában tíz napig voltunk, ott is voltak már uccai összeütközések, csata, halottak és lövöldözések, de ott még minden olyan operettszerű volt...*

Igaza van Annynak és Bosnyáknénak. A barcelonai események „operettszerűek” voltak.

Valóban nagyon mulatságosak az ilyen spanyol hullák. Direkt kacagni kell, hogy hogyan lóg ki a nyelvük és hogyan dobálják a holttesteket százzámra a közös gödörbe.

A hölgyek így folytatták:

— *Elhajóztunk Palmaddi Maiorkába. Harmadik napon bikaviadalra készültünk, még pedig heccből, spanyol nemzeti ruhában és palmai kereskedőnél vettünk mantillát, csipkekendőt, fésüt, délre vártuk haza az arénajegyeket és a ruhacsomagot. Nem jött. Megkérdeztük a portást, nem kellene-e megsürgetni a jegyeket és a csomagot. A portás erre azt felelte, nem tudjuk-e, hogy az üzleteket bezárták és bikaviadal nem lesz, mert kitört a forradalom.*

Hát ez mégis csak dísznőség! University Library Cluj

Pont akkor csinálnak ezek a spanyolok forradalmat, amikor Annyék bikaviadalra akarnak menni és már csipkekendőt és fésüt is vettek...!

Képesek egymást leszurni, lelőni és legépfegyverezni, hogy a magyar hölgyek ne mehessenek a bikaviadalra. Abszolút semmi tekintettel sincsenek az idegenforgalomra.

De most jön csak a két hölgy nyilatkozatának a java.

— *Elkezdték a középületeket bombázni — folytatták. Mi öt percnyire laktunk ettől a tűzvonaltól. Megszoktuk és kezdtünk vakmerőek lenni... Követelők s hogy úgy mondjam: bombaszemtelenek.*

Hát ez angyali! A pesti hölgyek bombaszemtelenek lettek!

Direkt dühösesek lettek, ha a spanyolok hasát nem tépte föl egy-egy bombaszilánk. Talán tapsikoltak, amikor kilógó belü embereket láttak.

De gyerünk tovább.

— *Kimentünk reggelire az erkélyünkre és vártuk a bombákat. Mint a napfelkeltét, vagy a naplementét, úgy várták a bombákat. Ha nem jött bomba, biztos kérték a panaszkönyvet...*

Annyék így folytatták:

— *Bombadörrenés, tűz és csatazaj nélkül már nem is izlett a tea.*

Óriási, hogy a pesti hölgyeknek, akik saját kijelentésük szerint „bombaszemtelenek” lettek, nem ízlett a tea bomba nélkül! Meg lehet érteni a hölgyeket.

Egészen biztos, hogy a Hangliban is tüzzel, csatazajjal és bombával kéri a teát. Ha nincs bomba és tűz, akkor biztosan „tüzet csinálnak”. A spanyol pincér megkérdezte tőlük, hogy mivel parancsolják a teát? Rummal, vagy citrommal? Mire ők így válaszoltak:

— Inkább bombával!

Az interju végén körülbelül megtudjuk, hogy: amikor a hölgyek át akartak menni az uccán, a spanyolok beszüntették a tüzelést, fegyverszünetet kötöttek és intettek, hogy a hölgyek nyugodtan átmehetnek.

Kár, hogy a hölgyek nem akartak egész Spanyolországon végigsétálni, mert akkor mindenütt beszüntették volna a forradalmat és nem kellene a lapoknak ezer és ezer agyonlövétésről beszámolni.

*

Mondanunk sem kell, hogy az interju minden sorát készpénznek vesszük.

Azért nincsen egy grandunk sem.

Egy spanyol grandunk sem... t—

Alkalmi bevásárlás!

Vajda
BCU Cluj / Central University Library Cluj
posztóáruházban

Strada Eminescu 15.

Reklám árak! Mercur bevásárlási hely

— Egy válóper során, amelyet a férj felesége tulzott zárkóztósága és hidegsége miatt indított, a bíró kimondotta, hogy egy férjnek feleségét naponta csak háromszor szabad megcsókolnia. (*Chicago Tribune*).

— A nemzeti szocializmus a német birodalom gazdasági alkotában nem hozott létre változást, csupán a belőle származó harc formáját változtatta meg: a gazdasági problémák mögött ennek ellenére ott rejtőznek a szociális ellentétek. (*Prager Presse*).

— Ha igaz az, amit állandóan hangoztatnak, hogy a kommunizmust Németországban 1933 óta maradéktalanul kiirtottak, akkor a német püspökök vajjon miért óvják a katolikus hívőket olyan tévtanoktól, amelyeket Németországban már régen kiirtottak? (*Gróf Galen, Münster püspöke*).

— Nem mi vagyunk, akik fegyverért kiáltunk és új kereszteshorut hirdetünk, amely egész Európát tűz és vértengerré változtathatja. (*Delbos, francia külügyminiszter*).

Prostituáltak

rejtettek el egy otthonról megszökött orilányt

Néhány nap előtt a sajtóban a következő rendőri jelentés látott napvilágot: N. Hedi, tizenhatéves orilányt, egy köztisztelőben álló, általánosan ismert cernăuți-i kereskedő leányát, aki egy hét előtt megszökött szülei lakásáról, sikerült megtalálni Vera Baranoska prostituált lakásán és átadták kétségbeesett szüleinek.

(CERNAUȚI.) Az eset körülményei egészen egyedülállóak: az egyszerű jelentéktelen ok, ami a fiatal leányt rábirta, hogy szülői otthonát a legsötétebb és legbizonytalanabb sorssal cserélje fel, különleges megvilágításba helyezi az esetet. Egy sor kérdés mered felénk. Mi készítette a fiatal leányt, hogy a szülői otthon biztos védettségét a prostituált rideg szobájával cserélje fel? Hogyan találkozott össze a polgári család gyermeke a foglalkozásszerű szerelem páriájával, aki éjszaka jár sötét metersége után? És végül hogyan történhetett meg, hogy a kereskedőcsalád gyermeke hat napig távol maradhatott a szülői háztól? Ezek és még más az ügyel kapcsolatban felmerült kérdések tették elsősorban érdekessé ennek a különös esetnek a közelebbi átvizsgálását.

A SZÜLŐI HÁZBAN

A riporternek sikerült beszélnie az eset hőisével. Hédi szülei: valamikor jobb napokat látott, tisztelőben megöszült emberek, akiket most felnőtt gyermekeik tartanak el.

Hédi: naiv tekintetű, közepesen fejlett gyermek, okosságot eláruló fekete szemekkel. Szája körül a makacsság és önfajúság jeleivel.

ELARUSITÓNÓ EGY DROGÉRIABAN

A középiskola elvégezte után a leány egy ideig foglalkozás nélkül élt szülei házában. Egy napon állást talált Cernăuți egyik legelőkelőbb illatszertárában, mint elárusitónó. Állásában nagy szorgalomról és ügyességről tett tanuságot. Állása gyakran még üzletzárás után is igénybe vette, a fiatal leány sokszor későn érkezett haza. Ez a körülmény egyre hevesebb szóváltásokra adott alkalmat a fiatal leány és szülei között.

HÉDI ELTAVOZIK HAZULRÓL

Egy este ugyanilyen okból a szokottnál is hevesebb szóváltás volt Hédi és a szülei között. A leány a szülők részéről alapos dorgálásban részesült, megfenyegették, hogy elkergetik hazulról. A dorgálásban a leány annyira a szívére vette, hogy még ugyanaz nap este 10 órakor elhagyta a szülői házat azzal a szilárd elhatározással, hogy soha nem tér többé vissza.

AZ UDVARLÓ

Az alig 16 éves leány naiv agyában a lehető legfantasztikusabb elképzelések cikáztak. Ugy döntött, hogy Hotin városbeli udvarlójának

levelet ír és bizonyos volt benne, hogy a fiatalember azonnal a segítségére siet. De hol talál addig is szállást, amíg a fiatalember megérkezik?

TALÁLPOZÁS a PROSTITUALTTAL

Ezen gondolattól gyötörve barangolt az uccán a fiatal leány, amikor véletlenül összetalálkozott egy Vera Baranovska nevű prostituálttal, akit az illatszerüzlet révén futólag ismert. Baranovskának feltűnt az éjszaka céltalanul barangoló leány, szoba elegyedett vele és rövidesen megtudta Hédi szándékait. Amikor arról értesült, hogy a leánynak nincs éjjeli szállása sem, megadta neki anyja címét, akinél Hédi mindaddig szállást kap, ameddig a hotin-i udvarló meg nem érkezik.

Baranovska Vera különben igen érdekes életsors. Ez a prostituált hosszú ideig ugyanis a hírhedt bucovina-i banditának, Vladimir Teodorovicznak volt a barátnője és amiatt többször összetűzése volt neki is a rendőrhatóságokkal. Amikor Teodoroviczot elfogták és életfogytiglani börtönrre ítélték, attól kezdve Baranovska teljesen lesülyedt a prostitúció mocsarába. Ez a teljesen elzüllött teremtés vette magához a fiatal 16 éves gyermekleányt.

ÖNGYILKOSSÁGI GONDOLATOK

Rettenetes napok következtek a fiatal leányra. A Hotinba írott levél válasz nélkül maradt. Öt nap múlva értesült a leány arról, hogy a fiatalember már elköltözött Hotin-ból ismeretlen helyre. Hédi öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott. Erre Baranovska és hozzátartozói is megijedtek és értesítették a fiatal leány szüleit. Hédi ma már ismét a szüleinél tartózkodik és csak fekete szeméből sugárzik vissza az önapos rettenetes lelki élmény.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„SEGITENI AKARTAM RAJTA”

Baranovska Vera, a rendőrhatóságok kérdésére, hogy miért nem értesítette azonnal a fiatal leány szüleit, azzal védekezik, hogy meg-sajnálta a leányt.

— *Megesett a szívem rajta* — mondotta Baranovska — és segíteni akartam rajta. Azt hittem, hogy tényleg eljön a fiatalember érte...

A rendőrség azonban másra gyanakszik. Azt hiszik, hogy Baranovska családja meg akarta csarolni a leány szüleit. Van egy másik, ennél is sötétebb feltevés arról, hogy hogyan akarta értékesíteni Baranovska a fiatal leányt. Csak az első feltevést nem hiszik el Todrovici bandita egykori szeretőjének. Pedig ki tudja? Talán a prostituálnak is van szíve?

xx

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooooo

Ószinte beszélgetés Pluhár István riportert királlyal

a politikáról, a fozzá érkező szerelmes levelekről, a siker titkáról és fantaszfikus jövedelméről, amelynek tízed-része sem igaz

A rádió előfizetők nyolevan százaléka azért nyitja ki a rádiút, mért „a Pluhár beszél”. A Pluhár esemény, ha beszél. A Pluhár sztár. Olyan népszerű, hogy mikrofonba mondott szavait idézik.

Szállós ige lett az a mondása: „ej, ej, Gyurka, ezt rosszul csináltad!” Ezt egy foci meccsen mondta Sárossy Gyurkáról. Azóla ha el-ejt a cseléd egy tányért, vagy ha nem gyullad meg az öngyújtó, ezt a feddő mondatot lehet hallani. Az olímpiai versenyek óta pedig ezt danolják a szurkolók: „Sunyi, Sunyi, hol hagyta a labdát?”

Pluhár olyan népszerű, ha fellépne képviselőnek, biztosan meg is választanák. De ő nem lép fel, hál’ Istennek.

Az *Ország-Világ* felszólító levelére elhatároztam, hogy megcsiná-lom a *Pluhár-interjú*t. Hol keresse az ember Pluhárt? Természetes-sen a Rádió Rt. Sándor-uccai palotájában.

Pluhár nem volt a Sándor-uccában. A portás felütött egy nagy könyvet és közölte, hogy Pluhár szerkesztő urilaza Országos Testneve-lési Tanácshoz ment. Utána! Az O. T. T.-nél már nem találtam. A portás felütött egy nagy fekete könyvet stb. stb. (Lásd mint fent). Ej, ej, *Pluhár*, ezt rosszul csináltad! — mondtam gyerünk a Labda-rugó Szövetséghez. A portás... (Lásd mint fent).

Ez a *Pluhár* örökké szolgálatban van és mindenütt bemondja, hová ment, mint az orvos, ha hívják, kéznél legyen. Kezdem érteni már, mi a titka. Mindenütt ott van, mindent tud és mindent jobban tud, mint más. Ujságíró.

Végül mégis elértem. A mikrofon előtt. A rádiókiállítás műsorában *Orbán* Sándor magyar nóta leadása közben tíz perc sportot iktattak. Itt értem tetten *Pluhár* Istvánt.

A beszélgetés hatalmas embergyűrű között folyt le. Most kivételesen nem *Pluhár* beszélt, hanem én. Ő inkább csak felelt. És auto-gramot osztogatott. Kicsit bosszantott, hogy *Pluhár* népszerűbb, mint én, a *Szomorú Vasárnap* szerzője, de olyan jókat mondott, hogy ki-engesztelődtem. Így kezdődött:

— Kérem a személyi adatokat!

— *Pluhár* István vagyok, a rádió riportere, negyven éves multam és nős vagyok.

— Kap-e szerelmes leveleket?

Zavartan mosolyog. Televízió mellett, ezzel a mosollyal Ameri-kában dollármilliomos lenne.

— Hát kapok. De nem ez az érdekes. Hat éves gyerekek és idős

dámák irnak, akik a rádión keresztül lettek sportrajongók. Egy hölgy irt a napokban. Azt mondja, hogy önvádat érez azért, mert három gyermekét eddig eltiltotta a futballtól. Annak örülök, hogy a mikrofonon keresztül a sportot szolgálom a szórakoztatáson kívül.

— Hogy érkezett el ideig?

— A BEAC futballistája voltam. Jobbszélsőt játszottam és többször a magyar válogatott csapatban is szerepeltem. Az egyetlen tudományos sportlapot, a Testnevelést szerkesztettem. Ezerkilencszázharmincban a magyar-olasz labdarugó mérkőzés konferálására kértek láda levelet kaptam. Így lettem a rádió riportere.

fel. Ez volt az első mikrofon szereplésem. Noha 5:0-ra kikaptunk, egy láda levelet kaptam. Így lettem a rádió riportere.

Figyeltünk. Az új sport bálvány, aki talán a legnépszerűbb közszereplő ember ma Magyarországon, riportertnek mondja magát.

— Képviselő nem szeretne lenni?

— Ó dehogy, hogyan gondolja? Nem szeretem a politikát. Nem politizálok! Egyszer az egyik városból küldöttség keresett fel. Legyek a követük. Nem vállaltam.

— Beszéljünk a rádióról. Van lámpaláza?

— **Nincs lámpa lázam.** És elárulom, nem értek a rádió technikai dolgokhoz. Azt sem tudom, mi a mikrofon, de jobb is, nem is akarom tudni, mert talán zavar. Legnagyobb sikerem az Olimpiász volt. A közönség már rég tudta az eredményt, mert riportomat viaszkról közvetítették és mégis milliók hallgatták. A legnagyobb incidens Genuában ért. Már egy negyedórája beszéltem és telefonozzák a pesti stúdióból, hogy nem hallanak semmit. Vonalszakadás volt. Kezdtém előlről...

— Sohasem készülök. Hiába írok meg szép frázisokat, ha a helyszin valami meglepetést hoz, kiesek az eseményből. A sikeremnek pedig az a titka, hogy ragadni kell a riportertnek az eseményhez.

A beszélgetésünknek eza része már tómondatokban, egy taxiban folyik. A keleti felé robogunk. Egy kellemetlen kérdés következik.

— Mi igaz a fantasztikus összegekből, amit keres?

— A tized része!

— Ilyen hajsza után, persze haza megy?!

— Hová gondol! Tihanyban kell beszéljek a Sporthéten.

— Alszik a vonatban?...

— Ugyan!... Repülőgépen megyek...

Ilyen ember a riportok királya...

— r — ó

Intelligens, megbízható, komoly fiatal akvizitőröket és tudósítókat keresünk az ország minden részében. Részletes ajánlatok beküldendők az „ORSZÁG-VILÁG” ardeal-részi szerkesztőségéhez, Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 19.

— **Autobusz, strand, sporttelep, szabadtéri, köztelekbe nyuló idegen fényreklámok stb., — amelyek városi bérlemény tárgyát képezik, — kizárólagos feladási helye az Ország Világ kiadóhivatalában az »Agge« reklámvállalat. Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.**

»Jehova tanúi« Arad-on

Egy veszedelmes vallási szekta ügynökei terjesztenek propagandairatokat Az amerikai Rutherford bíró tanítása

(ARAD.) A szerkesztőségi ajtón kopogtatnak. Azután nyílik az ajtó és apró, jelentéktelen külsejű emberke lép be. A tekintete, az arcmozgásai gyorsak, idegesek, az egész emberben van valami üldözöttség látszata. A kezében nagy, tömött aktatáska. Amikor kinyitja, könyvek és füzetek halmaza kandikál ki belőle. Miközben a könyvek és nyomtatványok között turkál, a nyelve villámgyorsan pereg:

— A szerkesztő urak lesznek áttanulmányozni néhány füzetet Rutherford bíró rádióelőadásaiból. Kizárólag keresztény szellemű erkölcsi oktatásról van szó. Szó sincs semmilyen szektáról...

Ezt az utóbbi állítást többször is megismétli. Különösen, amikor valaki megkockáztatja, hogy „ugy látszik, holmi szombatosokról van szó”.

— Nem kérem — mondja erélyesen. — Semmilyen vallási szektáról nincs szó. Mi csupán az Isten követői vagyunk...

Nekünk szegzi a kérdést.

— Hisznek önök Istenben?

Bármelyiküinktől már nagyon régen kérdeztek ehhez hasonlót. Hamarjában válaszolni sem tudtunk.

— Azért... — folytatta az ájtatos lelkű emberke — mert csak akkor adom oda ezeket a füzeteket, ha hisznek benne. Azután, ha érdekesnek találják, irhatnak is róla valamit. De egy feltétellel. Ha nem gunyolódna felette. Oradea-n már jártam egyszer így. Gunyolódó cikket irtak...

Mindent megígérünk, mire eltávozott. Megvallom, csakugyan nincs szándékomban gunyolódó cikket írni, a füzetek tartalma inkább megdöbbentő volt. A nyomtatványokat bizonyos „Bibliatársaság” adja ki București-ben, a füzetek pedig egy Rutherford nevű amerikai bíró valóságos nézeteit tartalmazzák. A füzetek fedelén felsorolták azt is, hány amerikai rádióállomás közvetítte Rutherford bíró beszédeit és ebből következtethettünk az emberek tízmillióira, akik Amerikában Rutherford bíró szellemi befolyása alá kerülhetnek.

A propagandafüzetek tartalma a tudálékosság, sarlatánság, demagógia és fanatizmus szörnyű keveréke. Jehova Isten pusztító kezét igéri, végítéletet hirdet és ezt a végítéletet különböző régi vallási iratok alapján számszerűleg számítja ki. Amerikában számokra is szükség van, hogy az emberek higgyenek.

Az előadások mindegyike szörnyű kirohanás a római katolikus egyház ellen és a pápát Antikrisztusnak bélyegzni meg. Ez a feneketlen gyűlölködés, mintha csak a régi rómaellenes puritán szellem évszázados öröksége volna.

Átkot szórnak az iratok az egyház, az állam, a társadalom felé egyaránt, csak azt nem mondják meg, hogy voltaképpen mit akarnak.

Kétségtelenül valami anarhikus öskeresztényi élet jelentheti a menekülést „Jehova isten bosszúja” elől.

A füzetek tartalmából mindenek ellenére igen nehéz lett volna kihámozni, hogy voltaképen miről van szó. A szegény egyszerű emberek, akikkel ezeket a füzeteket megvételik, kétségkívül szóbeli tájékoztatásban is részesülhetnek.

Mint hogy szerettünk volna tisztán látni, vártuk a kis, aktatáskás emberkét, aki megígérte, hogy egy hét múlva visszajön a füzetekért.

Nem jött vissza, de megtudtunk mindent.

Egy hét múlva olvastuk az ardeal-i lapokban, hogy:

X. megyében a csendőrség elfogta és letartóztatta a Jehova tanúi elnevezésű földalatti szekta két ügynökét, akik az ügyészségi joházban várnak további sorsukra”.

(a n)

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Nagy Imre

BCU Cluj / Central University Library Cluj
női divat szalónja
Strada Eminescu 8

— Nem lehet szabadulni attól a benyomástól, hogy a birodalmi kancellár a nürnbergi kampányt az Oroszországgal való diplomáciai kapcsolatok megszakítására akarja felhasználni: felmerül azonban a kérdés, miért éppen a jelenlegi pillantot választotta, amikor a konfliktus semmi határozott oka nem forog fenn. (*Morning Post*).

— A centralisztikus tömegállam, amelynek politikáját kizárólag fővárosban alakítják és minden községet onnan kormányoznak, aligha lehet alkalmas arra, hogy polgárait politikai önállóságra és szilárdságra nevelje. („*Nationalzeitung*”, Basel).

— Helyzetünk komolysága az általános európai helyzetben rejlik, amely túl van halmozva feszültségi területekkel: szomszéd államaink között egyetlen egyet sem találunk, amely konfliktus lehetőségeivel egész Európát lángba ne boríthatná. (*Rudolf Miescher, svájci vezérkari főnök*).

— A fegyverkezési ipart szűkebb és távolabbi vonatkozásaiban is állami kontroll alá kell helyezni, amelynek felügyelete és ellenőrzése alá lesz helyezhető minden: hitelkérdések, éralakulás, jogok és szabálmak eladása, rendelések átvétele és a szociális és munkajogi szempontok figyelembevétele. (*Der Gewerkschafter*”).

BRIDZS PARTI

közben is megförténik, hogy mindenki lépik egyet, — sőt ballépik egyet

1.

(ARAD.) Egy forgalmas mellékucában lakik az ismert nagykereskedő, akinek házában élénk társadalmi élet folyik. De ezuttal nem a sűrűn rendezett estélyekről lesz szó, hanem azokról a gyakran éjjelig tartó bridzscsatákról, amelyek a nagykereskedő szalonjában folytak mindazon esti ékeken, amikor valamelyes oknál fogva, éppen nem volt ünnepi összejövetel a lakásban. A bridzscsata résztvevői a ház urnóján kívül két ismert hölgy s egy rendkívül rokonszenves, jómegjelenésű fiatal diplomás ur voltak.

2.

Talán a bridzs természetéhez tartozik, hogy a játékosok fokozott intenzitással érdeklődnek egymás iránt. Ki tudja?... Tény az, hogy rövid idő alatt a három grácia külön-külön halálos szerelemre lobbant és egyetlen férfi iránt. Persze, a hölgyek kiváló pszichológusok s így nagyon hamar meglátták a partner-nőik gesztusaiból kiáradó szeretet hullámmást. Csak a férfi nem tudott semmit. Az ifju és a jómegjelenésű ur megelégedett a kör, pick, treff és káró dámák körül keletkezett bonyodalmak elintézésével. Az eleven dámák problémái nem jutottak tudomására.

3.

Egészen addig, amíg az egyik barátnő rá nem jött arra, hogy a másik barátnő lakásán négyszemközt is — megtárgyalja a bridzs-problémákat a doktor urral. Erről a felfedezésről terjedelmes levélben értesítette a nagykereskedő feleségét. A levél, mint a harmadik barátnő hűtlenségének ékes bizonyítéka, a hölgy legféltebb kincsei közé került.

4.

Nem is juthatott hozzá a levélhez más, mint a ház megbízható, öreg házvezetónője, aki örökölt régi butorként szolgált a nagykereskedőéknél. A megbízható és hűséges házvezetónő nemcsak ragaszkodó, hanem kíváncsi természetű is volt. Szemüveg nélkül rosszul látott ugyan,

Irógépek eladása, számológépek, tőtőtollak javítása. Az ország legrégibb, legjelentősebb szaküzlete

S Z E G F Ü

Arad, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

de azért a félhomályos szobában kisibalizálhatta a levelet s mert annak tartalma rendkívül érdekelte, el is tette zsebébe.

5.

Amilyen hűséges és megbízható volt agg házvezetőnőnk, azonnal elment az érdekelt hölgy lakására s rendkívül szerénységére jellemző, hogy mindössze ötezer leit kért a levélért. Alku nélkül megkapta. Az ilyesmiben nem **alkuszk igazl urinó. Elolvasta a rágalmazó levelet s negyedesen sziszegte gyöngyházfogai közül:**

Szemtelen bestiák, majd leszámolok veletek!

6.

A következő kártyapárti a leszámolások jegyében zajlott le. Elég zajos leszámolás volt. Megbízható feljegyzések szerint hat váza, tizenkét nemes porcellántál és tányér, négy metszett pohár, két csillár tört darabokra, megrongálódott néhány képráma és három szék lába lazult meg. (No meg a frizurákkal történt bizonyos ilyenkor szokásos baleset).

7.

Aztán elmentek a kölcsönös feljelentések és megjelentek a diplomás ur segédei is mindkét hölgy férjénél, mivelhogy ilyen esetekben így intézkedik a becsületvédelmi kodex. Vér nem folyt, de annál több tinta, mert igen terjedelmes jegyzőkönyben magyarázkodtak ki a felek.

8.

A nagy izgalomban elfelejtettük felsorolni a megrongálódott használati tárgyak között az agg házvezetőnőt, aki ugyancsak használhatatlanná pofoztak a dühös amazonok.

9.

Ezt a feledékenységenket azért kell pótolni, mert penrenkívüli egyezséggel, összesen tizezer lel véqkielégítési és hallgatási díjat kapott a derék és megbízható cseléd a három gráciától — egyetemlegesen.

10.

A bridzs-csaták tovább folynak. Semmisen változott. A diplomás ur is résztvesz a küzdelmekben, de a nagykereskedő családi otthonában azóta polgárjogot nyert a hármás alsós is. A szomszéd asztalnál játszáq ezt az ósdi és konzervatív játékot — a férjek. (Mert ami biztos, az biztos).

— A Führer olyan nyersanyagforrások szükségességéről beszélt, amelyek Oroszországnak is vannak: ha a Tanganjikát visszakapnánk, többé nem panaszkodnánk. (Felszólalás a német gyarmati egyesület ülésén).

ŐRÜLET,

hoggy Sárosi Gyurkának még nincs szobra

(Oradea). A madridi városparancsnokság komor udvarán történt. Egy elfogott felkelő tisztet vezettek a kőfalhoz. A katonai ügyész megkérdezte:

— Utolsó kívánsága?

— Szeretném, ha a kivégzést elhalasztanák, amíg Sárosi Gyurka visszaszerződik a Fradizhoz.

Az ügyész nem volt gonosz ember. A katonabluz alatt érző emberi sziv dobogott. Már-már teljesítette az elítélt utolsó kívánságát, de hirtelen ágyutüz hangzott fel, jelezve, hogy a felkelők nincsenek messze Madridtól. Az embert legyőzte a katona. Intett és eldőrdült a sortüz...

A tiszt meghall és bizonyosan nem talált nyugtot a másvilágon sem, hiszen nem tudja, hogy Sárosi visszaszerződt-e a Ferencvároshoz, vagy sem...

*

Tény az, hogy minden bel- és külpolitikai aktualitás eltörpül a Sárosi-ügy mellett. Ha Eden találkozik az admirális első lordjával, első kérdése ez:

— Játszik a Gyurka jövő héten a FradibanX

Hoggy az angol admirális első lordja mit válaszol erre a kérdésre, azt nem tudjuk.

Mi csak arról számolhatunk be, hogy a magyar napilapoknál a szerkesztőség fele a Sárosi-üggyel foglalkozik.

*

Mi szeretjük a futballt, e sorok írója rengeteg szakcikket írt futballról, futballistákról, de ennek ellenére nincs egy tagja sem a szerkesztőségünknek, akinek ne szorulna ökölbe a keze, amikor a gyomorfacsaró Sárosi-kultusz jelenségeivel találkozik.

Ha Sárosi levágatja a körmeit, akkor erről helyszíni tudósítás jelenik meg.

Ha elrontja a gyomrát, egyetemi tanárok nyilatkoznak a pesti lapokban a „betegség” várható lefolyásáról.

Ha gyengébben játszik valamelyik vasárnap, akkor nemzeti gyász van és félreverik a harangokat. Minden Sárosi körül forog.

Nemzeti hős lett, mert nagyot tud a labdába rugni. Szobrot emelnek neki, mert remek passzokat tud adni szélsőinek.

Ha újra visszamegy a Fradiba, biztosan megigérik neki, hogy a pesti Andrásy-utból Sárosi-ut lesz...

*

Komoly pesti politikusok tüzték ki maguk elé a célt, hogy kibékiítsék a klubot a centercsatárral.

Sárosi ugyanis addig nem akar újra a labdába rugni, amíg nem kap állami, vagy városi állást.

Ok: fél, hogy ha kiöregszik, itt áll jó zsiros állás nélkül. Biztosítani akarja magát.

És elfelejti, hogy a sors, amely jó erős rugótechnikával ajándékozta meg, nagyon kegyes volt hozzá eddig is. Ugyanakkor, amikor huszonnégyéves kortársai hálaimát rebegnének Magyarországon, ha havi 80 pengős álláshoz juthatnának, ő havi 800 pengőt is megkeresett.

És bejárta az egész világot. Norvégiától a Fokföldre és Délamerikától Spanyolországig mindenütt volt, nem is beszélve Olaszország és Középeurópa minden nagyobb városáról!

*

De ezt természetesnek találta. Bejárta az egész világot, mialatt a többi huszonnégyévesek rongyos cipőkben járták a lépcsőket, hogy tudomásul vegyék a hivatalok előszobáiban a szomorú választ: állás nincs

*

A nagy fizetésen kívül gólonként ötven és száz pengőket kapott, amikor kortársai havi negyvenpengős szükségmunkát végeztek!

Tízszor is volt Párisban, amikor volt iskolatársainak csak párizsira jutott.

Nápolyban a legszebb hotelben lakott, amikor a többi 24 évesnek nápolyira sem volt pénze.

Olyan ifjusága volt, mint egy angol hercegnek, de mindez nem volt neki elég!

Még évekig, hosszú évekig gyöngyélete lett volna, de neki sürgősen ezrekre és állami állásra volt szüksége!

És elhatározta, hogy addig nem rug, amíg nem kap kötelező ígéretet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Azok, akik nem tudnak olyan jól rugni, de akiket megrugdosott az élet, szájtátva hámulják Magyarországon is, az utódállamokban is ezt a Sárosi-kultuszt.

Akik nem tudnak a pályán jól helyezkedni és éppen ezért az életben sem tudtak elhelyezkedni, azok keserű szájizzal gondolnak arra, hogy milyen jó lenne, ha a fejüket nem gondolkodásra, hanem a labda való fejelésre tudnák használni...

Sárosi még nem határozott. Lehet, hogy két évig nem fog rugni.

Ha rugni fog, fellélegzik az ország. Ha nem, akkor valószínűleg gyászolni fog Budapest.

Mi a magunk részéről minden távolságon keresztül szintén részt veszünk a gyászbán. Megszaggatjuk a ruháinkat, gyászkeretben jelenünk meg és országos gyűjtést indítunk, hogy állítsák fel Sárosi jobb lábának monumentális szobrát. —nk.

*

Lapzártakor értesülünk, hogy a legnagyobb titokban megtörtént a nagy kibékülés Sárosi és a Fradi között. A frank devalválásának a híre nem robbant úgy világszerte, mint ez az örvendetes hír. Most már aztán igazán nincs semmi bajunk!...

— A németek épügy gyűlölik a bolsevizmust, mint az angolok: ez azonban nem igazolja a nürnbergi beszédeket. (Daily Telegraph).

Elindult egy élet az iskolapadtól a törvényszéki tárgyaló teremig

(CLUJ.) A bírósági tárgyalás előzményei ezek: augusztus 2-án S. Irén, 14 éves iskolásleány eltűnt hazulról. Anyja és mostohaapja két-segbeesetetlen keresték egy darabig, végül tíz nap után ráakadtak egy Katona Ferenc nevű, 23 éves fiatal iparos társaságában. Azt, hogy Katona a leány eltűnésével összefüggésben állott, a szülők mindjárt gyanúsították.

A mostohaapa több ízben kérdezte Katonát, akit már előzőleg is ismert, hogy nem tud-e valamit a leány hollétéről, a fiú azonban tagadólag választot. Kiderült, hogy a kisleány Katona egyik női rokonánál tartózkodott eltűnése alatt. Katona így került a bíróság elé.

Elnök: Vallja be: Viszonya volt a leánnyal?

Vádlott: Nem, csupán megsajnáltam és ezért helyeztem el a nagynénémnél.

Elnök: De hiszen szabályszerű szerelmes levelet írt neki a fogházból. (Felolvassa a levelet.)

„Édes Irénke! A fogházban vagyok, de jól tudod, hogy majd megveszek utánad, annyira szeretlek. Mindent elviselek érted, higgyél nekem. Remélem, mielőbb viszontláthatlak és milliószor csókol, Feri!”

Elnök: Ezt a levelet egy fogolytársával ki akarta csempészni és az átadta a fogházigazgatónak. Maga írta ezt a levelet?

Vádlott: En irtam, de csak azért, mert a fogolytársaim gunyoltak, hogy milyen messzire jutottam a szerelmem miatt. Azért írtam, hogy irigykedjenek.

Elnök: Megcsókolta a leányt?

Vádlott: Igen, de csak azért, mert félt. Ugy csókoltam meg, mint-ha a testvére lettem volna.

Elnök (hitetlenkedve csóválja a fejét): Na na... De menjünk tovább. Tulajdonképpen miért rejtette el a leányt?

Vádlott: Találkoztam vele az uccán, ahol elpanaszolta, hogy az anyja állandóan szekirozza, a mostohaapja pedig szemet vetett rá és ezért világgá megy. Rábeszéltem, hogy menjen haza, de ő nem akart, végül is elvittem a nagynénémhez. Időközben el kellett, hogy utazzam és csak, amikor visszajöttem, hallottam, hogy keresik.

Irén szöke, a szokottnál fejlettebb leány, aki most van a tizenötödik évében. Kihallgatásakor megerősíti a vádlott állításait.

Elnök: Viszonya volt a vádlottal?

Tanu: Nem.

Elnök: Megcsókolta?

Tanu: Igen.

Elnök: Miért szökött meg hazulról?

Tanu: Anyám egy nevelőintézetbe akart küldeni, ahol csupa nálamnál kisebb gyermek van. Apám is rámparancsolt, hogy oda kell mennem. Erre elszöktem hazulról, de nem tudtam, hogy hová menjek és az uccán sirni kezdtem. Ekkor találkoztam a Ferivel, akinek elpanaszoltam, hogy el kellett szöknöm hazulról. Ő rábeszélte, hogy menjek

vissza, de én nem akartam, mire elvitt a nagynénjéhez.

Elnök: A vádlottnak azt is mondotta, hogy a mostohaapja szemet vetett magára?

Tanu: Ugy is van.

Elnök: Azt mondotta, hogy az ágyához jött?

Tanu: Igen.

Elnök: A vizsgálóbíró előtt viszont azt mondotta, hogy nem csí-
nált magának semmit?

Védő: A per kezdetétől csupán kísérletről volt szó.

A fenti erkölcsrajz tárgyalását ezután újabb tanukihallgatások ér-
dekében elhalasztották.

Hajsza a nyeremény után

A sorsjegy csak annak hozhat sze- rencsét, akinek a tulajdona

(ORADEA.) Egy Szabó Mária nevű szegénysorsu házvezetőnő már évek óta játszott az állami osztálysorsjátékon. Minthogy a leánynak nem volt sok szabad ideje, rendszerint egy jó ismerőse, Mátyás Ferencné, egy pincér felesége vette meg számára a negyed sorsjegyet. A sorsjegy is Mátyáséknál maradt megőrzés végett, miután a leány fel-
tétlenül megbizott bennük és tudta, hogy ők hamarabb értesülnének az esetleges nyereményről.

Egy reggel a házaspár nagy meglepetéssel olvasta a lapokból, hogy a náluk lévő sorsjegy 100 ezer lejt nyert. Anélküli, hogy Szabó Máriaat értesítették volna,

a sorsjegyeladó pénztintézethez siettek és ott felvették a 100 ezer lejt.

Ebből kétezer lejt az alkalmazottaknak adtak, azután mintegy hatezer lejt erejéig bevásárlásokat eszközöltek a pénzből. Csak most értesítették a sorsjegy tulajdonosát szerencséjéről. A szegény, tudatlan leánynak azonban azt mondták, hogy sorsjegye 50 ezer lejt „és még valamennyit” nyert, alkudozni kezdtek vele és azt kívánták, hogy ami az „ötvenezeren” felül van, a leány azt nekik adja. Szabó Mária azonban elővigyázatos volt és elhárította a megegyezést azzal, hogy majd másnap mindent megbeszélnek.

A következő nap Mátyásék azzal állítottak be a leányhoz, hogy a nyeremény összege 75 ezer lejt és követelték, hogy 25 ezer lejt abból adjon nekik. Amikor a leány csak 2000 lejt akart adni, Mátyásné dührohamot kapott és megfenyegette, hogy a sorsjegyet összetépi és darabjait ledobja az uccára az emeleti lakásból. Szabó Mária azonban nem hagyta magát megfélemlíteni és ez a megbeszélés is eredménytelenül végződött.

A házaspár ekkor más eszközökhöz folyamodott, hogy a szegény házvezetőnőt megegyezésre bírja. Szabó Mária másnap ügyvédi levelet kapott, amely azonban már csak 60 ezer lejt ajánl fel neki, ugyanakkor a levél azt állította, hogy „három esetben Mátyásék a saját pénzükből váltották ki a sorsjegyet”. A leány ekkor már türelmét veszítette, a ha-

tóságokhoz fordult és ekkor kiderült, hogy Mátyásék a sorsjegy összeget már rég felvették.

Érdekes, hogy a házaspár még a rendőrség előtt is erélyesen tagadta a csalás büntettét és csupán arról akart tudni, hogy „még a megegyezés előtt kiadásokba bocsájtkoztak”. Kijelentették, hogy a károsult a nyereségösszeg felét előre nekik ígérte. Kihallgatták Szabó Máriát is, aki ezzel szemben elmondotta, hogy Mátyáséknak semmiféle ígéretet nem tett és csupán az asszonynak helyezett kilátásba 2000 lelt nagyobb nyereséget.

A öönnyeremény utáni bűnös hajszája ilyenformán valószínűleg a börtönben ér véget.

Őnagysága helyrebillentette lelki egyensúlyát

A bíróság elé került egy timișoara-i főtisztviselő, mert felesége még nem tanulta ki a házasságtörés iskoláját

(Timișoara.) Tulajdonképpen nem lett volna semmi baj, ha őnagysága nem érez bűnbánatot. Az eset különben is csupa „ha” és „lett volna”.

Ha történetesen a Bega strandon a fiatal asszonyka szeme nem akad meg férjének egy 19 éves pelyhesállu gyakornok kollégáján, mindez nem történt volna. Ha az újjá néhányhetes csábító flört után nem enged a kísértésnek, a járásbíróságnak nem akadt volna dolga. A férj ugyanis, aki egyik közismert timișoara-i nagyvállalat fiatal, társadalmi életet élő főtisztviselője — gyanút fogott.

Férjek rendszerint nem szoktak ilyen hamar gyanút fogni. A baj ott kezdődik, hogy őnagysága még nem tanulta ki a házasságtörés magas iskoláját. A nagyságosasszony, akit a rövidség kedvéért nevezünk Klára asszonynak, kései bűnbánatot érzett. Ez edig modern erkölcsi törvényeink értelmében nagyobb hiba, mint maga a bűn. Az asszonykának álmatlan éjszakái voltak, büntudata az arcára íródott. Végül is egyik álmatlanul töltött éjszakán megérlelődött benne az elhatározás:

íróasztalához ült és szakító levelet írt szerelmesének.

A levelet egy fiókba tette azzal, hogy holnap utjára küldi. A fiatalasszony kedélyén azonban az eset annyira nyomot hagyott, hogy férje uram gyanút fogott, keresgélgni kezdett és a fiókban ráakadt az ominózus levélre.

A jelenetet heves tetlegesség követte, a vérző sebekkel borított asszonyka rendőrségért telefonált és a férj testi sértés vádjával bíróság elé került. A tárgyalás nem szükkölködött az érdekes és tanulságos jelenetekben.

Bíró: Megverte a feleségét?

Vádlott: Igen, egy-két derekas pofont adtam neki.

Bíró: Meg is sebesítette.

Vádlott: Ezt nem hiszem. Nincs azonban kizárva, hogy megkaroltam.

Bíró: Tulajdonképen miért tette ezt?

Vádlott: Veszonya volt egy fiatal tacsóval. Amellette peche volt, mert egy szerelmeslevelet megtaláltam.

A vádlott ezután előmutatta a levelet, amelyet a bíró fennhangon felolvasott:

„Megkaptam leveledet. Kérlek bocsáss meg, de nem tehetek másképp. Közöttünk mindennek vége kell, hogy legyen. Egész éjszaka nem aludtam. Nem bírom elviselni a házasságtörés és a bűn érzését. Éljen boldogul!”

Bíró: Ez a levél került a kezébe?

Vádlott: Igen. Ha nem így történik, máig sem tudom feleségem miért volt olyan levert akkoriban.

Bíró: Elváltak?

Vádlott: Dehogy. Lelkére beszéltem és feleségem javulást ígért. Már régen vége a dolognak.

Kihallgatták az asszonykát is, aki kérte a bíróságot, hogy férjét mentsék fel a vád alól, mert azóta már kibékültek. Az ítélet felmentő volt és a fiatal pár karonfogva, megbékült mosollyal hagyta el a tárgyalótermet. Mint látható a házasságtörés ma már nem is olyan nagy tragédia. Még akkor sem, ha az asszonyka nem járta még ki a házasságtörés magasiskoláját és bünbánatot érez.

Szerkesztő ur,

ne siettessük az automata telefon központot!

(Arad). *Most utólag lovagiasan valljuk be: nem mindig a központ volt a hibás. Néha mi is. Most már bevallhatjuk, hiszen holnap, holnapután az élő, beszélő, szidható „központ” már a múlté lesz. Az egész város egy nagy vakondturáshoz hasonlít, serényen fektetik le az automata-telefon kábeleit.*

—Miért ne kapjon a szegény, távozó „központ” egy kis sovány, nagyon sovány elégtételt.

Ismerjük be: sokszor egyenesen jól esett, hogy akadt valaki, akivel kedvünkre kivesekehdhattük magunkat. Reggel, ha ballábbal ébredtünk, ott volt a telefon a kezünkügyében és ilyenkor a „központ” soha nem kapcsolt pontosan és gyorsan. Kész volt a szóbeli inzultus. És a „központ” hozzádedződött már az ilyen viharokhoz és birta szóval és idővel a vitát. Veszekedni csak azzal érdemes, aki megfelelő módon reagál. Ezen a ponton a „központ” kifogástalanul teljesített hivatását. Ha az ember rosszkedvű, egyenesen jól esik egy ilyen kis parázs veszekedés és jól esik hanyagságot, pontatlanságot, „hibát” felfedezni. A „központ” nem volt pontos és nem volt hibdtlan, tehát mintaszerűen töltötte be rendeltetését az emberi indulatok viillámhárítójaként.

Igen, de mi lesz majd ezután?...

vünkre és a tetlegesség veszélye nélkül? Az automata telefontal? A néma és pontos géppel, mely szótlanal és tökéletesen fogja ellátal hívalatát? Amely nem lesz lassu és kényelmes, nem lesznek kényérgondjai vagy szívügyei, mint az eddigi „központnak” voltak — anik munkájában hátráltassák.

Néma és hideg gép lesz, amellyel hasztalan kísérlünk meg rossz kedvünkben egy kis vitát provokálni.

És tegyük fel, hogy nem lesz pontos és nem lesz tökéletes, némaságán, élettelen voltán, ez mit sem változtat. A lüdünkét kiköphetjük, a lel-küncet a kárhozatba visszük szidalmainkkal és mindez hasztalan. A telefon néma, szótlan marad. Olyan lesz, mint valami eunuch, amely-nek ráadásul még a nyelvét is kitepték. Fültauja lesz a legdurvább szidalmaknak de mindez nem hozza ki a sodrából, némán teljesíti kötelességét.

Szidtuk és ócsároltuk a „központot”, amely hanyag és lassu és nem kapcsol be és nem kapcsol ki. Jelentkezük, ha még beszélünk és nem jelentkezük, ha beszélnénk. A fülünkbe zug, ha nem kell és ha kellene, akkor nem ad életjelt magáráól. Ezer hibáját róttuk fel a „központnak” és ezeket a hibákat kéjesen emlegettük, akár a kávé-nénikék, akik a kávéval együtt szüröcsölik a pletykát. Most a „köz-pont” megszünik hibáival és büneivel...

Isten-bizony, hiányozni fog.

(—o—a)

Muzeális, Central University Library Cluj

de nem gyakoralat értékü autobu-szok bonyolítják le a közuti forgal-mat kincses Cluj városában

(Cluj). Mindaddig a nagyváros illuziójában él az ide-gen Ardeal fővárosában, amig eszébe nem jut a közuti közlekedést igénybe venni. Amikor az első mocskos, rozoga és idejémtult autobuszt megpillantja, csodálkozva teszi fel a kérdést:

— Hogyan került Cluj aszfaltozott uccáira ez az or-mótlan Noé bárkája?

— **Koncesszió utján** — hangzik a válasz.

Ez a koncesszió valami szentség kell, hogy legyen, ha ezek a rozoga, gyatra kocsik zavartalanul veszélyez-tethetik a közbiztonságot és a város esztétikai képét anélkül, hogy a „közérdek” előtérbe juthatna, véli az em-ber.

**Clujon valósággal türhetetlen a helyzet a közle-
kedés terén.**

A régi típusu autobus önmagában véve amugy sem ké-nyelmes közlekedési eszköz. Ha az utóbbi időben a váro-sok és országutak közlekedésében mégis az autobusz ke-rült előtérbe, az csak ugy történhetett meg, hogy

az autobusz lényeges átalakuláson ment keresztül higiéniai és kényelmi szempontból.

A mai társas gépkocsik jobbára már külalakjukkal is a kényelem és megbízhatóság illúzióját adják, mint például az izléses, praktikus arad-i új kocsik. Clujon azonban minderről szó sincs.

Érthetetlen, hogy mit keresnek a kiselejtezett, életveszélyes járművek a cluj-i uccákon.

A kevésbé pénzü, közúti közlekedésre utalt cluj-i polgárok valóságos kálváriát járnak az autobusok körül. A külsőleg is szánalmas állapotban lévő járművek szerkezetileg is a végelgyengülés jeleit mutatják és ez megérzik a járatok menetrendjén is. Tíz perc, negyedóra is eitelik néha, amíg egy-egy kocsik jön és ilyenkor természetesen szörnyű tumultus, tülekedés támad. A dolguk után siető emberek valóságos közelharcot vívnak az autobus-megállónál.

Cluj város vezetősége az utóbbi időben súlyt helyez a városképzési munkálatokra. Ezzel a programmal riasztó ellentétben állanak a mocskos, rozoga autobusok, amelyeknek már a külseje is alantas, spekulatív, kalmárszellemről kiabál. Egy szellemről, amelynek földrekerült bálványát ma többek között úgy is hívják, hogy: „**Koncesszió**”.

(x—)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az arad-i színészet története (XVIII-ik közlemény)

Krecsányi kiváló tagokból álló színtársulata 1885 október 1-én nyitotta meg az új színházat, amely dicsérte *Halmay* Andor műépítést, az új színház tervezőjét. A megnyitó előadásra *Csiky* Gergely írt prólogust „*Múlt és jövő*” címen, majd a „*Csikós*” és a „*Koldusdiák*” egy-egy felvonását adták elő.

Az első előadás alatt kellemesen lepte meg a közönséget a terem akusztikája és az, hogy a színpadot mindenhol nagy egyszerűen lehet látni. Igen tetszettek a színházterem mennyezetének freskói, amelyeket *Gyöngyössi* László arad-i festőművész alkotott. Ezek a falfestmények még ma is teljesen épek és tetszetősek.

Krecsányi Ignác úgy az 1885–86. évi téli szezonban, mint a következő téli évadban igen jó társulatot tartott. Ugy a közönség, mint a sajtó a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott az előadásokról. Vátozatos műsor, szereputadás, diszes kiállítás, pontos összjáték, az igazgató hozzáértése és a társulat szorgalma fővárosi színvonalra emelték az arad-i színészetet. A társulat azonban oly nagy volt, hogy a színház a legjobb menet mellett sem hozott annyi bevételt, amely a kiadásokat fedezhette volna.

*A színügyi bizottság mindent elkövetett, hogy Krecsányi hely-
zelen javítson.*

Megnagyobbitotta a nézőteret, kedvezményes gázvilágítást eszközölt ki, de a deficit nem csökkent. *Krecsányi* tehát 1887 márciusában szerződése felbontását kérte. A színügyi bizottság sajnálattal teljesített *Krecsányi* kérését, mert nem akarta utját állni, hogy *Krecsányi* megkapja a budai várszínházat, amelyet magas állami támogatás kilátásba helyezésével grófi *Keglevich* István akkori intendants megígért neki. Az arad-i színházért most *Dilrói* Mór pályázott és már tekintélyes kiadásai is voltak az előzetes szervezési munkálatokkal. Csakhogy *Krecsányi* nem kapta meg a budai várszínházat és sietett újra pályázni az arad-i színházért. Meg is kapta és 1887 október 3-án jött Oradea-ról nagyszerűen megszervezett társulatával. Október 6-án kezdte meg a szezont *Rákosi* Jenő „*Endre és Johanna*” című szomorujátékával. A közönség nagy érdeklődést tanusított a szintársulat iránt, aminek az volt fényes tanubizonysága, hogy igen sokan váltottak bérletet.

Amilyen nagy volt az érdeklődés a szezon elején, annyira megcsappant később, pedig erre nem volt semmi ok.

Krecsányi a szezon közepén be is jelentette a színügyi bizottságnak, hogy

nem reflektál többé a színházra.

Institutorisz Kálmán indítványára aztán kiírták a pályázatot.

Jakab Lajos és *Csóka* Sándor színigazgatók ellenében az arad-i színházat az 1888–9. sziniszzezonzra *Mosonyi* Károly kapta meg. A közönség szívesen pártolta az új direktort, aki igyekezett társulatát a legjobb erőkből összeállítani. Ennek dacára, valahogy mindig balul sikerültek az előadások, semmi élvezetet nem nyújtottak, úgy hogy lassan elmaradoztak a színházról a leglelkesebb színészbarátok is. A kedvező bérlet és az aránylag szép napijövedelem dacára a színigazgató állandóan gázsihátralékban volt, mely egyre fokozódott. Felbomlott a társulatnál a rend, a fegyelem és hanyatlott az előadások nivója is. Az előadások színvonala annyira lesüllyedt, hogy szinte várta már mindenki a társulat távozását a városból, ha mindjárt a bérleti idő letelte előtt is. A színház tájékán annyira elfajultak a dolgok, hogy néhány eladósodott, elkéseredett színész tettelegességre ragadtatta el magát direktorával szemben.

Az arad-i színészet szomorú helyzete tükörképe volt a vidéki színészetnek. Mindenütt felbomlott a fegyelem, a társulatok kétségbeejtő állapotban szétmentek és a színészek nagyrésze nyomoruságosan tengődött egyik napról a másikra. (Folytatjuk.)

— A történelem előre törtető orói akkor is ellent mondanak, a nemzetközi jogállapot teljes kötöttségének, ha erőfeszítések történnek hogy ezt az állapotot elasztikusabbá tegyék. (*Werner Picht, a müncheni Deutschen Zeitschrift*-ben).

— Vajjon a birodalmi kormány a béke megszilárdítására irányuló fáradozásokat akarja megsemmisíteni, amikor szakít egy olyan néppel, amelynek részvétele nélkül a béke biztosítása elképzelhetetlen? (*Daily Telegraph*).

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

Szülői végzet, hogy a gonddal, fáradsággal és szeretettel felnevelt gyermekek előbb-utóbb elhagyják a családi tűzhelyet, hogy új fészket alapítsanak. Ez a végzet elérte most **Groza Ioan dr.-t**, Arad-megye prefektusát is. Groza prefektus leányát ugyanis a közelmúltban eljegyezte **Cilibia Vasile**, az arad-i behajtási pénzügyigazgatóság adminisztrátora. A fiatal, végtelenül bájos, szép Groza Elisabeta Timișoara-n végezte tanulmányait és alig, hogy ez évben letette az érettségit, máris a női nem örök, komoly hivatásának utját választotta. Groza prefektus, aki az apa szerepében mindenkor époly szigorú, de igazságos volt, mint megyéje élén, bizonyára nem kis szomorúsággal fogadta gyermeke korai távozását a szülői fészekből. Ezt a szomorúságot csak az a tudat enyhítette jelentős mértékben, hogy leányát egy olyan kiváló kvalitásokkal rendelkező férfi oldalán tudhatja, mint **Cilibia Vasile**, aki fiatal kora ellenére vezető pozíciót tölt be az arad-i pénzügyigazgatóság élén. Az előkelő regáti családból származó fiatal főtisztviselő életpályája nem mindennapi, gyorsan emelkedő karrier volt eddig is és minden jel arra mutat, hogy Arad is csak egy állomása ennek a szépen ivelő karriernek. Ha elkésve is, de annál őszintébb szívvel csatlakozunk most mi is a jókívánások tömegéhez, amellyel ez a fiatal, minden boldogságra igényt tartható pár elindult közös életútján.

— Sajnálatos baleset érte a napokban **Raicu Aurel dr.** arad-i ügyvédet, volt helyettes polgármestert. Egy vadászat alkalmával balszemén megsérült s csupán a szerencsés véletlennel tulajdonítható, hogy nem lett komoly baj a dologból. A szimpatikus, köztiszteletben álló ügyvédet valósággal elhalmozták őszinte gratulációkkal „szerencsés” balesete alkalmából. Kítűnő kezelőorvosa, **Vicas Iuliu dr.** szerint még néhány napig feltétlenül kezelésre szorul a megsérült szem.

— G. H. Mindenkor szívesen látjuk, ha az Ország-Világ részére cikket ír. A most beküldött irását azonban nem közölhetjük le azért, mert nem az Ország-Világnak való. Nagyon tehetségesen, érdekesen és szórakoztatóan írta meg a cikket, azonban már a témája is olyan, hogy inkább egy napilap tudná használni. Várjuk további irásait.

— El. 756. Timișoara. — Őszintén megmondjuk, hogy családi ügyekbe nem szeretünk beleavatkozni. Ön tanácsot kér tőlünk, hogy miképpen távolíthatnánk el családjuktól unokahugának a férjét, aki könnyelmű ember és aki mindenüket elkártyázta. Kéréssel és rábeszéléssel semmiesetre sem. Ez különben is az unokahugának az ügye és olyan ügy, egy lap, egy lapszerkesztő, szóval semmiféle ujságró nem tud ílentézni.

— Hogy mit szólunk a frank devalválásához? — Egyes országok, ahelyett, hogy lámogatnák egymás valutáit, inkább sorra mindegyiket megkontremindlják. Ez mindig így volt és — sajnos — így lesz. Mert: Ha a ló egy patakhoz ér, addig nem iszik a vízből, amíg lábával a vizet fel nem zavarja. Mert egy ló képét látja a vízben és azt hiszi, hogy az a másik ló el akarja inni előle a vizet. Ezért belerug.

— Sokszor hangoztattuk, hogy az ujság befelé éppen olyan üzlet, mint bármilyen más vállalat. Készpénzben kell fizetni a papírt, a nyomdát, a személyzetet, házbért, villanyt, adót. Mindezt kizárólag hirdetésekéből, előfizetésekéből és kolportázsból rendezzük. A legcsekélyebb kalkulációs hibától tüdőgyulladást kap az adminisztráció motorja. Köhög, fáj a feje, magas a láza, — ennek következtében feladatát sem láthatja el úgy, ahogy egészséges állapotban, ahogy a közönség elvárja tőle. Lapunk huszonöt esztendő óta példányonként is eladásra került minden jelentősebb városban és pályaudvaron, ugy belföldön, mint külföldön. Bizományosaink azonban — tiszteletet egynéhány kivételnek — a legrendetlenebbül számolnak el, sőt, van, aki évek óta nem számolt el. Eppen ezért jutottunk arra az elhatározásra, hogy ezentul az Ország-Világot kizárólag előfizetés útján hozzuk forgalomba. — Ezentul tehát lapunk példányonként nem vásárolható, se uccai árusoknál, se pályaudvarokon. Aki lapunkat bárhol, bármikor példányonként forgalomba hozza, az csakis joggal jutott hozzá.

— Amikor ezeket a sorokat írjuk, mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy az arad-i postahivatal élén képzett és hivatásuk magaslatán álló tisztviselők állanak. Nem általánosítunk. Ha vannak hibák, úgy csupán egyes **alantas közegek hibáiról lehet beszélni**. Ilyeneket viszont, bármilyen sajnálatos legyen is, nap-nap után észlelünk és tapasztalunk.

Természetesen ez sem jelenti azt, mintha a levélkésbesítők jelentékeny része ne végezné kötelességtudóan a feladatát.

Az észlelt hibák is inkább intelligencia hiányra valának.

Lépten-nyomon megtörténik, hogy általánosan ismert, jelentős társadalmi szerepet játszó urak nem kapják meg a hozzájuk címzett póstát, egyszerűen azzal az indokolással, hogy „a **címzettet nem találták meg**”. Ezt őszintén szólva nevetségesnek találjuk. Nagyvárosok pos-

tahivatalainak külön kutatóosztályuk van a hibásan címzett levelek címzettjeinek felkutatására. Arad-on ilyenmire nincs szükség, itt ugyszólván minden ember ismeri egymást. Ha időközben el is költözött volna a címzett, bizonyosra vesszük, hogy a házmester, vagy egy másik lakó kétségtelenül megadja a postai kézbesítőnek az új címet. Azért nem kézbesíteni ki egy levelet — ami előfordult már — mert a címzett nem a második emeleten lakik, amint irva volt, hanem az elsőn, csak bürokratikus túltengésnek minősíthetjük. Ilyen és ehhez hasonló esetek könnyen adódhatnak. A postai küldemények késedelmes vagy felületes kezelése rengeteg anyagi kárt okozhat.

Ardeal és Banat legelterjedtebb magyar napilapja a

Temesvári Hírlap

**megjelenik naponta, vasárnap
kivételével, a déli órákban**

MINT TÉLEN A LAKÁS KÁLYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Új vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az **ORSZÁG-VILÁG „AGGE” REKLÁMOSZTÁLYA** elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait.

— A világ valamennyi problémáját meg lehetne oldani, ha az emberek gondolkodni akarnának. (*Rutler dr., a newyorki Columbia-egyetem rektora.*)

— A háboru óta az európaiak több főzeléket és gyümölcsöt és jobb husfajtákat fogyasztanak, mint a háboru előtt. Ezzel szemben a sör, bor és kenyér fogyasztása hanyatlott. (*A népszövetségi ételmezési hivatal jelentése.*)

— Az alkalmatlanok felkelése mindig csupán átmeneti uralmat teremt. Tartósan nem engedik magukat a tehetségesek a tehetségtelettektől elnyomni. (*American Mercury.*)

— Egy európai katasztrófától való félelem minden országban oly nagy, hogy a politikai szenvedélynek sehol sem szabadna végzetes meglepetésekben kirobbannia. (*Frankfurter Zeitung.*)

— Óráról-órára növekszik az aggodalom, hogy Spanyolországhőf egymással versenyző európai hatalmi csoportok harctere lehet. (*Morningpost.*)

„VITAMOST“

a vese, máj és epebetegségek modern gyógyszere
Kapható: Dr. KREPIL, Arad, Str. Horia 8.
Ugyanott ménesi vörös és fehér bor.

Legszebben öltözködhet, ha felkeresi

Angerer Sándor

uriszabót

Arad, Strada Mărășești și Consistorului sarok
(7 és 9 autóbusz megálló)

Weisz István

uriszabóság

Szövetkülönlegességek nagy választékban. — kitűnő szabás, elsőrendű kidolgozás

ARAD, Strada Eminescu 15.

Pyjamák, ágyneműek, női és férfi fehérneműek legszebb kivitelben, legolcsóbban

KOZSINEKNÉ

fehérnemű varrodájában készülnek.

Arad, Strada Brancovei 1.

Szerezzen be órát, arany- és ezüstárut

Csáky szakórák és ékszerésznél

Arad, (Főtér)

„Consum“-tag.

Elsőrendű saját műhely!

(Aranyat, ezüstöt magas áron vesz!)

Őszi szövetujdonságok.

Legnagyobb angol és francia divatlapok szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü“ uriszabóságát.

Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lap társaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével.

**Egészen
röviden:**

az

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!
